

בעיבור כדכח רבינו ז"ל לעיל איפרסמא מילחא עפי ואיכא עפי זילוחא דבי דינא
 לשהור מה שעשו. וז"ל רבינו ז"ל שכבר יאז שמו שהוא מעובר כלומר אפרסמא מילחא
 עפי משא"כ בקידוש דלא איפרסמא כ"כ ולא מאיימין בעיבור ולא בקידוש. אבל אם עמדו
 בדכריהם ודאי דסותרין אפילו העיבור. וזה הדין שאזכיר רבינו ז"ל בזהלח דבריו ב"ד
 שישבו וכו' עוד אמרו הואיל ונראה הירח בלילו. ומשום דהקשה בנמרא על הא דריב"ל
 מהא דר' יוחנן דאמר מאיימין על העדים על החדש שלא נראה בזמנו ואוקמוה בנמרא
 דהא דריב"ל אייתי בשאר חדשים אבל בניסן והשני מאיימין על הקידוש. ומשמע ליה
 לרבינו ז"ל דלא זו בלבד חלוק ניסן והשני משאר חדשים בעיני הקידוש אלא בעיני
 העיבור גמי הוא חלוק דבניסן אינן מאיימין על העיבור וטעמא דכיון דר' יוחנן דליירי
 בניסן והשני כדאוקימו בנמרא קאמר שהיה מלמדם לאיים על הקידוש ולא הזכיר ג"כ
 אינן על העיבור משמע דלית ליה בניסן והשני אינן על העיבור וטעמא כיון דבניסן
 והשני איכא חקיה מועדות דקודם חגי החדש איירי כדכח רבינו ז"ל לא משנהיין
 בזילוחא דבי דינא אלא לעולם אנו מקיימין הקידוש מפני שהוא עדות שרעה הירח
 בזמנו ועיבורו ולא דרנאה שלא בזמנו עדיף לאוקמי דנראה בזמנו כי לאורחיה מלומר
 דלא נראה בזמנו אלא שלא בזמנו דלאו לאורחיה וצריך לקדש החדש ולחקן המועדות. וזו
 היא הכרת אחד מההכמים דסובר דמעברין את החדש לאורך כלומר היכא שעיברה
 מהחלה ואח"כ סהרו העיבור את ים עמם לעברו מוקמיין ליה אחזקתיה וז"ל בנמרא

השנים או יחולק המעט על הרוב. והתשובה שהאמר נכב ונראה הוא מו"ק השנה ממנסה וסוי כמו כמחייב דיוני נפשות שלא נלך בו אחר הכוב עד שירבו המחייבין יותר מן המוכיין בשנים, גם לזכר שהאמר שנים לריכה עיבור ואחד אומר אינה לריכה עיבור לא נחזור לדבריהם עד שירבו בשנים או עד שיגיעו שבעה שנים לגבי העיבור כע"ל לגבי דיוני נפשות :

יא אין מוסיפין וכו' ה"ל ראש בית דין וכו'. כדאמרין בגמרא (סנהדרין י"א) מעשה כרש"ג שהלך לכו"מ ליתול רשות מהגמון אחד ושאל לנא ועיברו את השנה על מנת שיראה כרש"ג וכשנא אמר לכן רואה אני ונמארת השנה מעוברת :

יב ואין מעברין את השנה אלא בארץ יהודה. פירוש זו ירושלים. לשכנו תדרשו פירוש לשכנו של מקום וכו' בית המקדש : ואין מעברין אלא ביום. שהרי הוקם עיבור השנה לקדוש החדש וכשם שאין קדוש החדש אלא ביום כך אין מעברין את השנה אלא ביום ומונין שאין מקדשין את החדש אלא ביום (ס"א) : אמר ר' אבהו מאי קרא תקש בחדש שופר וכו' אי וכו' מה שראש החדש מתקבץ בו הוי אומר זו ראש השנה וכתוב כי חק לישראל הוא משפט לאלהי יעקב כמשפט מה משפט ביום דכתיב וסיה ביום הנחילו את בניו אף קידוש החדש ביום :

יג יש לבית דין לחצוב ולודע וכו'. פירוש יתשבו מסלך השנה ואומניו הסיה התקופה פירוש תקופת ניסן וכו' עת היות השמש בתחלת מול עלה בכל עת שירא אשילו כמה שנים ויודעין זה הענין לעומן אבל לא יודעין זה לעם שמה לא יגיע האביב ולא פירות האילן או יגיעו וע"פ התקופה יעברו או לא יעברו לפיכך אם אחריו מעוברת שמה בשביל הסיון האחר לא תהיה מעוברת שהרי אין זה ידוע אלא בארץ יהודה לבית דין כיסוף לפיכך לריבין להמתין ולא יודעין לעם שהשנה מעוברת אלא בזמנה שהוא ארבעה עשר (כן) שיתקבץ התקופה לפני זמן זה אינו אלא לאחר ר"ס שאין מעברין משנה לחברתה ודבר זה מפני הדוחק שאם היה חסר או נשאר ביחודם ורואה לנלך למקום רחוק וסבור שלא יבא קודם ארץ אומר אחר ר"ס מיד שנה זו תהא מעוברת :

יד הגיע יום ל' באדר וכו'. דכתיב החדש הזה לכם ראש חדשים מאחר שנה יום שראוי לקבצו ניסן וכו' יום ל' אי אהרן רשאי לקבצו עיבור לעשות ניסן אחר סמוך לו לפי שזה ניסן ואין אחר ניסן. וזוהו הענין שנה חזקה מלך יהודה שיעבר ניסן ביום ולא הודו לו חכמים וביקש רחמים על עמנו קסבר הואיל וראוי לקבצו ניסן לא אמרינן אלא ארבע דראוי כיון דעדיין לא הוקבע לא קרינן ביום זה ניסן ואין אחר ניסן : ואם עיברו ביום ל' של אדר ה"ל מעוברת. הואיל ולא באו עדים ולא נתקדש החדש לפיכך אם קדשו את החדש קודם שיעברו טוב לא היו מעברין. וזוהו יתבאר לך שנה ששנה חזקה מלך יהודה דיעברו אבל מה שעשה עשויו הוא :

טו אין מעברין את השנה בשנת רעבון וכו'. ואין מעברין בשביעית שיד הכל שולטת על הספיחים וכו' כל שהנזיל הארץ בשנה שביעית בין מן הורע שנה כל קודם שביעית בין מן העקרים שנקלצו מקודם וחזרו ועשו הכל מותר לאכלן מן המורה שגאמר והיתה שנת הארץ לכם לאכלה וארבע שכן אסורין מד"ס בארץ מאפי עוברי עברה שורעין בשדותיהן כסתר וחומרים ספיחים הם וארבע יד כל העם שולטת בספיחין לאוכלן משני שכן מותרין מן הסורס שמה ואכלו ולא יטלו מן הספיחים לקרבן העומר ושתי כלתם חנוכה לקרבן ממנה בשביל תוספת חדש העיבור :

בשמיעברין

טז מפי הגדיים ועליונים. שלא גדלו שאין אומרים נעבר את השנה כדי שיגדלו לנזק ספיחים דאכילת הסכה כפי לה כפיות ויכולין לימנות הכרס על גדי אחד ארבע שנים ארבע שנים : מפני הגזולות שלא פרחו וכו'. פי' שלא גדלו לנזק קני יולדת לפי שכל השנה משקין קנייתם עד הסכה לפי שטורה הוא לכן לעלות בכל עת לירושלים וממתין באכילת הסכה ראשון ובסכה עדיין הגזולות קטנים ארבע אין מעברין השנה מפני הגזולות שלא התייבכו כדי שימלאו היולדות קניין לקוח :

טז אין מעברין את השנה אלא במומנים וכו'. פי' קרויין לכן ואמרין בגמרא (סנהדרין י"א) מעשה כרש"ג שאמר הסכימו לי לעליה שבעה השנים ומלא שנה אחר מי הוא שעלם שלא כרש"ג יד עמד שמואל הקטן על רגליו ואמר אני הוא שעליתי שלא כרש"ג ולא נעבר השנה עליתי אלא לנמוד הלכה למעשה הורכתי אחר לו שב בני שב ראויין כל השנים כלם להעבר על ידך אבל מה אעשה שהרי אמרו חכמים אין מעברין את השנה אלא במומנים לה ולא שמואל הקטן כוס אלא אינוס אחרינא כוס והאי דעבר שמואל הכי כי הוי דלא ליכנסא הוא דעבר, כי הא דיתבי רבי וקא דריש והריה ריח שום אמר מי הוא שאלכ שום יא' עמד רבי חייה ויא' עמדו כלם ויאלו אחריה למחר מאלו ר"ס ברבי לרבי חייה אמר לו אהרן הוא שליטת לאכלה אהרן לא חז' לא תהא כוחא בישראל : הוי מומונים למקום פלוני. פי' כדי שיעניו כיון לנין עומן כדיוני עיבור השנה קודם שיבא ולא יעשו או יעשו ואותן שזימנו בלכד סן שמעברין אותה וארבע שנים עלו עמיהם לעליה ארבעה אחרים שהרי אותן שעלו שלא כרש"ג אין הם מן המעברין שהרי לא הוזמנו לכך כדאמרין במעשה כרש"ג שאמר לו שמואל הקטן לא נעבר השנה עליתי וכו' מכלל שאפשר להוסיב מי שאינו מומון לעבור לא להמנות מן המעברין אלא לנמוד הלכה למעשה :

ובבבמה מעברין אותה. פירוש שהיו כ"ד יושבין ורואין את השנה לריכה עיבור מפני האביב או התקופה מתחילין ב' שאין ב"ד פירוש מנ' כדי שיהיה כסם רוב וימנעו את היום כינוסם מתקופת דין מן הדינים : אמרו שנים לא נכס. פירוש אין לרין להוסיב ב"ד על כך שאין כאן ספק דודאי א"ל עיבור ואחד אומר נכס ובדוק ונענין את לריכה שנה זו נעבר אותה מפני האביב או התקופה או פירות האילן בטל היחיד במיעוטו ולא יעברו ולא יענינו בדבר דכתיב אחרי רבים להטות : אמרו השנים נכס ונראה ואחד אחר לא נכס מוסיפם שנים. שהרי משא ומתן של עיבור לרין ה' :

י ובעיבור השנה מתחילין מן הדר. פירוש לא מן מן הגדול שדדיין שמה יסמכו השאר על דעתו ולא יראו עומן כדאי לחלוק על הגדול וימנע כל אחד לומר דבר הכרעה לו בדעתו כמו שאמרנו בדיוני נפשות. אבל בקדוש החדש מתחילין מן הגדול כמ"ל למעלה אחר שמתקיים העדות של קידוש החדש רב"ד אומר מקדש וכל העם עונים מקדש מקדש שאין כבוד לרב"ד להתחיל בקדוש לפניו מי שהוא פחות ממנו. ויש לשאל מפני מה אם שנים אומרים לא נכס ואחד אומר נכס בטל יחיד במיעוטו ואם אמרו שנים נכס ואחד אומר לא נכס מוסיפם שנים ולמה לא נאמר כמו שאמרנו בתחלה בטל יחיד במיעוטו וכן הדין אם אמרו לריכה עיבור או אינה לריכה ולמה סמכו על העיקר וכו' אחרי רבים להטות כמה שאמרנו לא נכס או אינה לריכה עיבור ולא נסמך על עיקר עד כמה שאמרנו נכס ונראה אם לריכה עיבור אלא מוסיפין שנים וסיה שני הדינים שנים או יעברו המיעוט במיעוטו או יוסיפו השנים :

מעברין בשבילן כלל אבל עושין אותן סעד לשנה שצריכה עיבור מפני התקופה או מפני האביב ופירות האילן. ואלו הן. מפני הגדיים והטלאים שעדיין לא נולדו או שהן מעט. ומפני הגזולות שלא פרחו. אין מעברין בשביל אלו כדי שיהיו הגדיים והטלאים מצויין לפסחים והגזולות מצויין לראייה או למי שנתחייב בקרבן העוף. אבל עושין אותן סעד לשנה : ח כיצד עושין אותן סעד לשנה. אומרים שנה זו צריכה עיבור מפני התקופה שמשכה או מפני האביב ופירות האילן שלא הגיעו ועוד שהגדיים קטנים והגזולות רכים : ח אין מעברין את השנה אלא במומנים לה. כיצד יאמר ראש בית דין הגדול לפלוני ופלוני מן הסנהדרין היו מומונים למקום פלוני שנחשב ונראה ונדע אם שנה זו צריכה עיבור או אינה צריכה. ואותן שהוזמנו בלכד הן שמעברין אותה. ובכמה מעברין אותה מתחילין בשלשה דיינין מכלל סנהדרין גדולה ממי שסמכו אותן. אמרו שנים לא נכס ולא נראה אם צריכה עיבור אם לאו ואחד אומר נכס ובדוק. בטל יחיד במיעוטו. אמרו שנים נכס ונראה ואחד אומר לא נכס. מוסיפין עוד שנים מן המומונים ונושאים ונותנים בדבר : י שנים אומרים צריכה עיבור ושלשה אומרים אינה צריכה. בטלו שנים במיעוטן. שלשה אומרים צריכה עיבור ושנים אומרים אינה צריכה עיבור. מוסיפין שנים מן המומונים לה ונושאים ונותנים ונומרים בשבעה. אם גמרו כולם לעבר או שלא לעבר עושין כמו שנאמר. ואם נחלקו הולכים אחר הרוב בין לעבר בין שלא לעבר. וצריך שיהא ראש בית דין הגדול שהוא ראש ישיבה של אחד ושבעים מכלל השבעה. ואם גמרו בשלשה לעבר הרי זו מעוברת יהיה נשיא הנשיא. עמחן או שירצה. ובעיבור השנה מתחילין מן הצד. ולקידוש החדש מתחילין מן הגדול : יא אין מוסיפין לעיבור השנה לא מלך ולא כהן גדול. מלך מפני חיילותיו ומלחמותיו שמא דעתו נוטה בשבילן לעבר או שלא לעבר. וכהן גדול מפני הצנה שמא לא תהיה דעתו נוטה לעבר כדי שלא יבא תשרי בימי הקור והוא טובל ביום הכפורים חמש טבילות : יב היה ראש בית דין הגדול והוא הנקרא נשיא בדרך רחוקה אין מעברין אותה אלא על תנאי אם ירצה הנשיא. בא ורצה הרי זו מעוברת לא רצה אינה מעוברת. ואין מעברין את השנה אלא בארץ יהודה שהשכינה בתוכה שנאמר לשכנו תדרשו. ואם עיברוה בגליל מעוברת. ואין מעברין אלא ביום. ואם עיברוה בלילה אינה מעוברת : יג יש לבית דין לחשב ולקבוע ולידע אי זו שנה תהיה מעוברת בכל עת שירצה אפילו לכמה שנים. יאכל אין אומרים שנה פלונית מעוברת אלא אחר ראש השנה הוא שאומר שנה זו מעוברת. ודבר זה מפני הדחק אבל בשעת הדחק אין מודיעין שהיא מעוברת אלא באדר הוא שאומר שנה זו מעוברת וחדש הבא אינו ניסן אלא אדר שני. אמרו לפני ראש השנה שנה זו שתכנס מעוברת אינה מעוברת באמירה זו : יד הגיע יום שלשים באדר ולא עיברו עדיין השנה לא יעברו אותה כלל. שאותו היום ראוי להיות ראש חדש ניסן ומשיכנס ניסן ולא עיברו אינן יכולים לעבר. ואם עיברוה ביום שלשים של אדר הרי זו מעוברת. באו עדים אחר שעיברו והעידו על הירח הרי אלו מקדשין את החדש ביום שלשים ויהיה ראש חדש אדר שני. ואילו קידשוהו קודם שיעברו את השנה שוב לא היו מעברין שאין מעברין בניסן : טז אין מעברין את השנה בשנת רעבון וכו' ואין מעברין בשביעית שיד הכל שולטת על הספיחים וכו' כל שהנזיל הארץ בשנה שביעית בין מן הורע שנה כל קודם שביעית בין מן העקרים שנקלצו מקודם וחזרו ועשו הכל מותר לאכלן מן המורה שגאמר והיתה שנת הארץ לכם לאכלה וארבע שכן אסורין מד"ס בארץ מאפי עוברי עברה שורעין בשדותיהן כסתר וחומרים ספיחים הם וארבע יד כל העם שולטת בספיחין לאוכלן משני שכן מותרין מן הסורס שמה ואכלו ולא יטלו מן הספיחים לקרבן העומר ושתי כלתם חנוכה לקרבן ממנה בשביל תוספת חדש העיבור :

מגדל עזו

א סנהדרין י : ב שם יא : ג שם יב : ד שם :

הגיע יום ל' עד מעברין ניסן. ס"ק דכרמית (דף י' ע"ב) ופ"ק דעדות ופ"ק דסנהדרין : אין מעברין עד סוף הספק. פ"ק דסנהדרין (דף י"ב) :

המועדות ממקומן וא"כ הוסיף קיימי רבנן ומועדי
מהבוא עידול דקציעי להו וכו"ל חורה נהנה
ולעקר את המועדות ממקומם א"כ כי חזימי
מהנה רשות לב"ד שלא לעבר בשני רעבון וכי
מעברין את השנה בשני רעבון וילכא לאפוקי
למעלה שיש ראייה לדברי רבנו מדגריסין ש"ק.
פסק עד שיסחר בניסן וכו' ר"מ א"ע"ל דההיא
השני מה לי הא ומה לי הא דנ

מגדר

פיה כל שאמרנו עד מפני האור. פ"ק דסנהדרין: אין עושין אותו אלא סנהדרין עד ראשי חדשים. סק. הוואה (דף ס"ג): ומפי השמועה למדו עד מחשבתו זו היום. סוף

שלא לצורך ועקרי להו לכולהו מועדות
 שמה לב"ד לקבוע חדשים ולעבר שנים
 שמה נמי להסבב מן הסורה הסורה
 ח צה וכו"ש דמתני' קמי חמא חין
 ח חלא בראה עכ"ל: על מה שכתוב
 ר"ה (דף כ"ה) כי חיות דמשכא חקופת
 וחקופת ניסן ופסחא דרין חייבי בחקופת
 וריווי קרלי חק דשי:

מגדל עוז *ס"א האמנני

: אין עושין אותו אלא סנהדרין עד ראשי . פרק קמא דר"ה (דף כ"ב) : ורבר זה ה
השמועה למדו עד מחשבונו בו היום . סוף
דראש

ר מוקדם מעגל תחת השמש בשבוע לשיק"ר. רבים הוסיפו
ור שיהיה יום המולד האמנעי הוא עת האמיתי או
אלא פשוטים שיהיה יום קבועין בשבועין זו וכו' ו
בדרך משל ויהיה הקצון האמנעי אחריו בתחלת יום
הראשון בליל ג' יהיה יום הקביעה קודם יום הראשון
ס ב' וזהו הקביעה ביום ג' והראשון כמו שאמרנו
ס הקביעה. ועוד אם יהיה הקצון האמנעי בליל ג'
ס תהיה הקביעה ביום ה' הרי נמצא לו הקביעה
ון האמנעי לקבון האמיתי כמו שתאמר שהיה הקצון
ימתי שאחר האמנעי ובין ליל ג' ריח שאפשר
יסירה נראה בליל ג' יהיה הקביעה הוא יום הראשון
יהיה יום הקביעה אחר יום הראשון אלא על הנתי
אמרנו שהקבון האמיתי מתאחר מהאמנעי*. ויתכן שלא
נות ספן למעבר אי. עיננו שבשנים היה זה פנה לפי
מולד לפני יום הקביעה ולא יהיה שיהיה יום הקביעה
אחר

אחרי מן האמיתי .
למשל מסיני עד למערב ארץ ישראל . פרק קמא
ונה (דף כ"א) :

למשה מסיני עד למערב ארץ ישראל. פרק קמ"א
ונה (דף כ"א):